

Література:

1. Кизилова Л.О. Організація податкового контролю: навчальний посібник / Л.О. Кизилова, Г.І.Кизилів. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 163 с.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (з змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Соловійова Ю.О. Податковий контроль як спеціальний вид державного фінансового контролю [Електронний ресурс] / Ю.О. Соловійова. – Режим доступу: http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=250.
4. Маринів Н.А. Податкова перевірка як організаційно-правова форма реалізації податкового контролю: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: / Н.А. Маринів. – Х., 2007. – 20 с.
5. Рева Д.В. Правове регулювання податкового контролю в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Д.В. Рева. – Х.: НЮАУ, 2005. – 20 с.
6. Шевчук О. Теоретичні засади розвитку податкового контролю / О. Шевчук // Вісник КНТЕУ. – 2012. – № 2. – С. 74–83.
7. Васюк Ю.М. Податковий контроль як засіб державного управління / Ю.М. Васюк // Економіка та держава. – 2012. – № 2. – С. 129–132.

e-mail: a.demianiuk@tneu.edu.ua

**Дем'янюк А.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів
ім. С.І. Юрія ТНЕУ**

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ПАРТИЦИПАТОРНОГО БЮДЖЕТУ
У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ**

**Дем'янюк А.В., к.э.н, доцент кафедры финансов
им. С.И. Юрия ТНЭУ**

**ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ПАРТИЦИПАТОРНОГО БЮДЖЕТА
В МИРОВОЙ ПРАКТИКЕ**

**Demianiuk A.V., Ph.D., Associate Professor of Department
of Finance named after S.I. Yuriy, TNEU**

**THE FUNCTIONING OF THE PARTICIPATORY BUDGETING
IN THE WORLD**

Трансформаційні процеси державотворення в Україні в контексті євроінтеграції, співпраці з міжнародними організаціями та зарубіжними кра-

інами зумовлюють актуальність дослідження світового досвіду здійснення реформ у сфері реконструкції місцевого самоврядування.

Важливо зазначити, що в Україні здійснюються поступові заходи щодо інтеграційних процесів із зовнішнім світом, проте сучасні вітчизняні показники не відповідають критеріям Європейського Союзу. Головним чином це стосується недосконалості державно-управлінських інститутів, недостатньою консолідацією представників різних рівнів влади, що зумовлює пониження інтересу на міжнародній арені до України. Потреба у подальшому вдосконаленні державно-управлінської системи різних рівнів влади визначає доцільність вивчення зарубіжного досвіду розвинених демократичних країн [5, с. 30].

Неодмінною складовою трансформаційних процесів державотворення є інституалізація громадянського суспільства, що передбачає утвердження суспільно-політичних інститутів та організаційно-правове регулювання суспільних відносин з метою задоволення інтересів більшості громадян через їх залучення до формування рішень соціально-економічного значення розвитку визначених територій [4, с. 51].

Демократичним інструментом забезпечення участі громадян у місцевому самоврядуванні доцільно визначити партиципаторний бюджет, який забезпечує якісний та ефективний діалог між громадянами і органами місцевого самоврядування. Громадянська партиципація передбачає можливість громадян впливати на управлінські рішення місцевого значення та здійснювати контроль за їхнім виконанням. У світовій практиці більш як 1500 міст застосовують партиципаторний бюджет як інструмент прямої демократії на місцевому рівні, в тому числі у Польщі такий вид бюджету функціонує як у столиці, так і у більш як 100 містах. В Україні експериментальне впровадження партиципаторного бюджету відбувається у Чернівцях, Черкасах і Полтаві [2].

Перевагами функціонування партиципаторного бюджету доцільно визначити наступні:

- покращення інформування громадян щодо планів та намірів місцевої влади;
- краще розуміння місцевою владою потреб громадян;
- більш чітке визначення пріоритетів;
- можливість прийняття нових рішень, котрі запропоновані громадянами;

- заощадження коштів і часу в контексті зменшення кількості протестів та заперечень громадян;
- отримання громадянами нових компетенцій та формування демократичних позицій, що виникають у зв'язку з участю у суспільному житті;
- формування нових громадських лідерів та зміна ставлення місцевої влади [3].

Відповідно до світових практик питання, котрі можуть обговорюватися в контексті партиципаторного бюджету, в своїй більшості стосуються місцевого плану просторового господарювання, розширення меж міста, організації руху громадського транспорту, визначення нових доріг, пріоритетних напрямів інвестування на місцевому рівні, планування бюджету тощо. Практичне функціонування партиципаторного бюджету у містах Польщі демонструє його ефективність та доцільність як інструменту прямої демократії задля забезпечення реалізації тактичних і стратегічних цілей соціально-економічного розвитку окремих територій. Так, суми коштів, котрі було виділено на формування партиципаторних бюджетів у Польщі становили від 40 тис. до 40 млн. польських злотих, їх відсоткове співвідношення до бюджетів в цілому складало від 0,002% до 3,403%, відсоткове співвідношення сум коштів до майнових витрат коливалося від 0,007% до 17,633%, кількість мешканців, що брали участь у процесі формування партиципаторного бюджету була від 2% до 40% у різних містах [1; 3].

Впровадження та розвиток в Україні таких інструментів демократії, як партиципаторний бюджет дозволять забезпечити ефективність трансформаційних процесів вітчизняного державотворення в контексті реалізації реформи децентралізації влади з метою зміцнення фінансової бази місцевого самоврядування за участю громадянського суспільства та з урахуванням його інтересів.

Література:

1. Гурскі П. Новий бюджет / Пшемек Гурскі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pauci.org/files/Budzet%20obywatelski.pdf>.
2. Кравченко Т.А. Інноваційні інструменти реалізації громадянами права на участь у місцевому самоврядуванні в Україні / Т.А. Кравченко // Публічне адміністрування: теорія та практика. – 2015. – Вип. 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2015_2_22.

3. Мартеля Б. Громадянська активність на прикладі партиципаторного бюджету / Борис Мартеля, Юстина Півко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pausi.org/files/gappb.pdf>.

4. Сучасні інтеграційні проблеми: європейський досвід та українські реалії / За редакцією М.О. Багмета, С.В. Матяж. – Миколаїв: Видавництво ЧДУ імені Петра Могили, 2014. – 194 с.

5. Салієнко О. Зарубіжний досвід взаємодії парламенту та уряду в законодавчому та бюджетних процесах / О. Салієнко // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2014. – Вип. 2 (21). – С. 29–38.

e-mail: a.derlytsia@tneu.edu.ua

*Дерлиця А.Ю., к.е.н, доцент кафедри фінансів
ім. С.І. Юрія ТНЕУ*

**ДЕТЕРМІНІСТИЧНИЙ ПІДХІД І КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ
ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ**

*Дерлиця А.Ю., к.э.н, доцент кафедры финансов
им. С.И. Юрия ТНЭУ*

**ДЕТЕРМИНИСТИЧЕСКИЙ ПОДХОД И КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ
ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ФИНАНСОВ**

*Derlytsia A.Y., Ph.D., Associate Professor of Department
of Finance named after S.I. Yuriy, TNEU*

**DETERMINISTIC APPROACH AND CONCEPTUAL BASES OF
RESEARCH OF PUBLIC FINANCE**

Державні фінанси можуть досліджуватись щонайменше у двох концептуальних напрямках. По-перше, їх правомірно розглядати як окрему економічну та інституційну систему, що складається із сукупності елементів, характеризується власною організаційною структурою, змістом, функціональним призначенням тощо. В свою чергу, державні фінанси виступають й елементом більш глобальної системи – усього суспільного організму, активно впливають і зазнають дії з боку інших його підсистем. У рамках цього другого підходу фінансова наука приділяє значну увагу впливу фінансів на економічні, соціальні, політичні умови, визначає стан таких суспільно важливих сфер, як наука, культура, охорона здоров'я тощо.